

Revisjonsrapport

2012.046.R.KLIF

Sandnes Garn AS
Postboks 143
4302 Sandnes

Revisjon ved Sandnes Garn AS

Dato for revisjonen: 4.-5. desember 2012
Rapportnummer: 2012.046.R.KLIF
Saksnr.: 2011/421

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Terje Hovland

Fra Klima- og forurensningsdirektoratet:
Britt Endre
Gro Hagen

Resultater fra revisjonen

Denne rapporten omhandler avvik som ble presentert hos Sandnes Garn AS under sluttmøtet for revisjonen 5. desember 2012.

Klima- og forurensningsdirektoratet avdekket 6 avvik under revisjonen:

- Sandnes Garn AS har hatt overutslipp av møllmidler i 2012.
- Virksomhetens måleprogram har mangler
- Virksomhetens risikovurdering av miljøskadelige kjemikalier er mangelfull
- Sandnes Garn AS har ikke foretatt en dokumentert miljørisikoanalyse av virksomhetens aktiviteter og utstyr som kan medføre fare for akutt forurensning
- Sandnes Garn AS har importert et kjemikalie som ikke deklarerert til Produktregisteret.
- Virksomhetens internkontroll er ikke oppdatert

Klif har følgende anmerkinger:

- Kontroll av mengde prosessavløpsvann kan forbedres
- Virksomhetens deklarerer av farlig avfall kan forbedres

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 4 og utover i rapporten.

Sandnes Garn AS må sende en skriftlig bekreftelse innen **1. mars 2013** på at avvikene er rettet. Oppfølgingen etter revisjonen er nærmere beskrevet på side 3.

5. desember 2012

Britt Endre

Dato

revisjonsleder

Klima- og forurensningsdirektoratet

5.12.2012

Torje Thøstland

Dato

fra virksomheten

1. Informasjon om Sandnes Garn AS

Organisasjonsnummer (underenhet): 971762764	Eies av: 877050262
Besøksadresse: Kvernlandsveien 126, 4302 Sandnes	Telefon: 51608600
Bransjenummer. (NACE-kode): 13.100 - Bearbeiding og spinning av tekstilfibrer	E-post: post@sandesgarn.no

Kontrollert anlegg

Navn: Sandes Garn AS	Anleggsnummer: 1102.0022.01
Kommune: Sandnes	Anleggsaktivitet:
Fylke: Rogaland	Risikoklasse: 3
Tillatelse gitt: 27.02.2012	Tillatelse sist oppdatert: 27.02.2012

2. Revisjonens omfang

Denne revisjonen ble gjennomført for å kontrollere om kravene i virksomhetens tillatelse og gjeldene krav i forurensningsloven og produktkontrollloven overholdes. Revisjonen inngår i Klima- og forurensningsdirektoratets kontroll av tekstilbransjen i 2012.

Revisjonstema

Ny tillatelse datert 27.02.2012

- Miljøriskovurdering i forhold til ordinære og akutte utslipp
- Utslipp til vann og måleprogram
- Farlig avfall
- Kjemikalier, substitusjon og REACH
- Internkontroll

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under revisjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter revisjonen

Sandnes Garn AS plikter snarest å rette opp de avvikene som er beskrevet i denne rapporten. For at Klima- og forurensningsdirektoratet skal kunne avslutte saken, må virksomheten innen **1.mars 2013** sende en skriftlig bekreftelse med dokumentasjon som viser at avvikene er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (postmottak@klif.no) til Klima- og forurensningsdirektoratet v/Britt Endre.

4. Varsel om tvangsmulkt

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) varsler herved at vi vil fatte vedtak om tvangsmulkt jf. forurensningsloven § 73 dersom vi ikke har mottatt en skriftlig bekreftelse på at avvikene er rettet innen **1.mars 2013**. Tvangsmulkten vil påløpe dersom vi ikke har mottatt en bekreftelse på at avvikene er rettet innen 3 uker etter at vedtaket om tvangsmulkt ble fattet.

En eventuell tvangsmulkt vil være på kr 100 000.

Dere har anledning til å kommentere dette varselet. Eventuelle kommentarer må sendes til Klif innen to uker etter at denne rapporten er mottatt.

5. Gebyr for revisjonen

Sandnes Garn AS er ved denne revisjonen plassert i gebyrsats 4, jf. varselbrev fra Klima- og forurensningsdirektoratet datert 2.10.2012. Dette betyr at dere skal betale kr. 44 600 i gebyr for den gjennomførte revisjonen. Faktura vil bli ettersendt.

Vedtaket om gebyr er hjemlet i forurensningsforskriftens § 39-8 om gebyr for revisjon (flerdagstilsyn). Gebyrets størrelse kan eventuelt klages inn til Miljøverndepartementet (jf. forvaltningsloven § 28). Klagefristen er tre uker fra denne rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Klima- og forurensningsdirektoratet.

Se mer informasjon om innkreving av gebyr til statskassen i [forurensningsforskriftens kap 39](#).

6. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Klima- og forurensningsdirektoratets postjournal på www.klif.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

- Fylkesmannen i Rogaland, miljøvernavdelingen
- Sandnes kommune, miljøvernavdelingen

7. Avvik

Vi fant følgende avvik under revisjonen:

Avvik 1

Sandnes Garn AS har hatt overutslipp av møllmidler i 2012

Avvik fra:

Tillatelse datert 27.02.2012 punkt 3.1 Utslippsbegrensninger

Kommentar:

Virksomheten har i tillatelsen krav til maksimalt utslipp av 0,0003 mg/l møllmiddel (ukesmiddel) gjeldene fra 1.5.2012. Analyseresultater fra målinger i august og oktober 2012 viser henholdsvis 0,00067 mg/l og 0,00056 mg/l møllmiddel.

Under revisjonen opplyste virksomheten at de bruker ISS for sprøyting av møllmiddel 1 gang i 2012 (høst) i råullslager og ufarget rågarnslager. De har satt ut møllfeller i lagrene. I tillegg møllbehandles noe garn til broderi, kunstgarn og garn til teppeproduksjon med et forbruk på ca 15 kg i året. De opplyser under revisjonen at de vurderer å slutte med møllbehandling i løpet av 2013.

Avvik 2

Virksomhetens måleprogram har mangler

Avvik fra:

Tillatelse datert 27.02.2012, punkt 10.1 Utslippskontroll og måleprogram

Kommentar:

Virksomheten har et måleprogram, men dette har følgende mangler:

- beskrivelse av prøvetaking og analysemetoder
- en begrunnelse for at prøvetakingsfrekvensen gir et representativt bilde av virksomhetens utslipp
- usikkerhetsbidraget i alle ledd i utslippsmålingene er ikke vurdert

Se mer informasjon om kravene til måleprogram i tillatelsen pkt. 10.1 og informasjonsark fra Klif TA 2748/2010 "Forventninger til industriens utslippskontroll".

Avvik 3

Virksomhetens risikovurdering av miljøskadelige kjemikalier har noen mangler

Avvik fra:

- Tillatelse datert 27.02.2012, punkt 11.1 Miljøriskovurdering av miljøskadelige kjemikalier
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 6

Kommentar:

Tillatelsen krever at virksomheten skal gjennomføre en miljørisikovurdering av kjemikaliene som er klassifisert som miljøskadelige. Miljøriskovurderingen skal avklare faren for

skadelige effekter på miljøet forårsaket av de kjemikaliene som benyttes og volumene som brukes. Miljørisikovurderingen skal dokumenteres skriftlig.

Virksomheten har identifisert de miljøskadelige kjemikaliene og utarbeidet en materialstrømsanalyse basert på forbruk av miljøklassifiserte kjemikalier i 2011. Men det er ikke foretatt en vurdering for å avklare om virksomhetens bruk av det enkelte kjemikalie kan medføre skadelige effekter av virksomhetens utslipp til kommunalt nett. Fra hovedrenseanlegget (kjemisk rensing) for det interkommunale renovasjonsselskapet (IVAR) går slam til jordforbedring. Sandnes Garn AS har vurdert grenseverdiene for tungmetaller som kommunen har anbefalt for slam til jordforbedring, men ikke andre miljøfarlige stoffer som for eksempel møllmiddel.

Miljørisikovurderingen skal oppdateres ved skifte av kjemikalier. Sandnes Garn AS opplyser under revisjonen at de av og til bytter ut kjemikalier for substitusjon

Avvik 4

Sandnes Garn AS har ikke foretatt en dokumentert miljørisikoanalyse av virksomhetens aktiviteter og utstyr som kan medføre fare for akutt forurensning

Avvik fra:

- Tillatelse datert 27.02.2012, punkt 9.1 Miljørisikoanalyse - akutt forurensning
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 6

Kommentar:

Tillatelsen krever at virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges og virksomheten skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og den skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor.

Sandes Garn AS gjennomførte en risikoanalyse i mars 1998 som i liten grad dekker ytre miljø. I denne risikoanalysen sier virksomheten at en ny analyse skal gjøres hvert 3-5 år, men det er ikke gjennomført en ny risikoanalyse siden 1998. Dette ble også påpekt ved inspeksjon fra SFT/Klif i 2008.

Avvik 5

Sandnes Garn AS har importert kjemikalier som ikke deklarerert til Produktregisteret.

Avvik fra:

Forskrift om klassifisering og merking av farlige kjemikalier mv. § 21. Deklarering

Kommentar:

I henhold til forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier § 21, skal et kjemikalie som er klassifisert i en fareklasse angitt i § 6, og som importeres i mengde på 100 kg eller mer per år deklarereres til Produktregisteret (PR).

Sandnes Garn AS har ansvar for å deklarerer alle deklareringspliktige kjemikalier til Produktregisteret (PR). Oppgaven med å deklarerer kan imidlertid gjøres av leverandør, men da må deklareringspliktig norsk firma registreres som kunde.

Sandnes Garn AS har valgt denne løsningen, men har ingen fullstendig oversikt over om alle de deklareringspliktige kjemikaliene de kjøper er meldt inn til PR.

Under revisjonen kom det fram at virksomheten importerer kjemikalier som ikke er deklarerert til Produktregisteret. Det gjelder for eksempel kjemikaliene: Miralan Q LTD, Lanasol Deep Black CE-R, Lanasol Blue 3G, Albafix FRD, Belsoft 200, Breviol CAF, Prestogen W.

Virksomheten har under revisjonen tatt kontakt med leverandørene.

Avvik 6

Virksomhetens internkontroll har mangler og er ikke oppdatert

Avvik fra:

- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften) § 5 punkt 1,7 og 8
- Tillatelse datert 27.2.2012 punkt 2.6, Internkontroll

Kommentarer:

Klima- og forurensningsdirektoratet viser til forskrift om systematisk helse, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften). Internkontroll skal sikre at virksomheten kjenner til det regelverk som gjelder for virksomheten og at den har nødvendige rutiner som sikrer krav stilt i regelverket oppfylles. Internkontrollforskriften gir bestemmelser om hva HMS-arbeidet skal bestå i og hva som skal dokumenteres skriftlig.

Virksomheten har etablert internkontroll som ikke er oppdatert og det er avdekket følgende mangler:

Mål:

Virksomhetens har i sin internkontrolldokumentasjon fastsatt noen hovedmål datert 2003. De sier her at de skal utarbeide handlingsplaner og delmål. Under revisjonen kom det fram at de ikke har oppdaterte dokumenterte mål siden 2003, men opplyser at de har mål om å redusere bruk av farlige kjemikalier, redusere bruk og utslipp av møllmidler og redusere energiforbruk. De har heller ikke dokumenterte handlingsplaner som viser status for gjennomførte tiltak og om målene er nådd.

Avvik og avvikshåndtering:

Virksomheten skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. Rutinene må dokumenteres skriftlig.

Sandnes Garn AS har et avvikssystem beskrevet i rutine fra 2000 som ivaretar arbeidsmiljø, men ikke for forhold som kan ha betydning for ytre miljø. Dette vil for eksempel være på overutslipp av regulerte komponenter i tillatelsen og håndtering av farlig avfall. Virksomhetens overutslipp av møllmidler i 2011 og 2012 er ikke avviksregistrert og behandlet internt.

Rutiner:

Virksomheten har flere skriftlige rutiner, men disse er ikke oppdaterte, for eksempel rutine for substitusjon (2002), rutine for innkjøp av kjemikalier (1996) og rutine for håndtering av farlig avfall (2002).

Sandnes Garn mangler blant annet viktige rutiner for:

- gjennomføring av risikovurderinger
- forebyggende vedlikehold av utslippskritisk utstyr som tanker, rør, prøvetakingsutstyr og måleapparater
- å sikre seg at de er oppdatert på det regelverket som gjelder kjemikaliene de bruker, for eksempel REACH og CLP
- å sikre at kjemikaliene de bruker ikke inneholder forbudte og/eller strengt regulerte stoffer, se for eksempel godkjenningslisten (vedlegg 14), begrensingslisten (vedlegg 17) og kandidatlisten i REACH og produktforskriften (forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter)
- deklarerer av kjemikalier til Produktregisteret (PR)

Ledelsens gjennomgang:

Virksomheten skal med jevne mellomrom foreta en fullstendig gjennomgang av internkontrollen for å fange opp mangler og sikre at den fungerer som forutsatt.

Det kom fram under revisjonen at ledelsen ikke har en systematisk gjennomgang av internkontrollen i forhold til ytre miljø blant annet for å sette mål, følge opp krav i tillatelsen fra Klif, evaluere risikovurderinger og sikre at tiltak blir gjennomført. Avvik for hendelser knyttet til ytre miljø er en del av ledelsens ansvar å følge opp.

Sandnes Garn AS har ikke egne ledermøter hvor disse forhold er fast tema.

8. Anmerkinger

Anmerking 1**Kontroll av mengde prosessavløpsvann kan forbedres****Kommentar:**

Under revisjonen kom det fram at Sandes Garn AS beregner mengde prosessavløpsvann som går til interkommunalt renseanlegg. De kjøper vann fra kommunen og måler vannforbruket inn til virksomheten. Hvor mye vann som slippes ut til det kommunale renseanlegget beregnes ut fra vannmengde inn minus sanitærvann og fordampet vann og målt air condition. Det betyr at det er usikkerhet knyttet til de rapporterte tallene for mengde prosessvann per kg produsert tekstil (krav i tillatelsen). Usikkerheten i tallene vil også påvirke den årlige rapporteringen av utslippsmengder fordelt på regulerte komponenter i tillatelsen.

Virksomheten har installert en vannmengdemåler for å registrere mengde prosessavløpsvann som går ut til kommunalt avløpsnett. Mengdemåleren vil bli tatt i ordinært bruk fra januar 2013.

Anmerking 2

Virksomhetens deklarerer av farlig avfall kan forbedres

Kommentar:

Sandnes Garn AS leverer farlig avfall til en avfallsaktør som bistår virksomheten med deklarereringen. En stikkprøve av deklarasjonsskjema viste at det manglet EAL kode og avfallstoffnummer på enkelte skjema. På faktura fra avfallsaktør er det beskrevet avfallstype, men ikke oppgitt EAL kode eller avfallstoffnummer. I den årlige rapporteringen til Klif velger virksomheten EAL kode ut fra avfallstypen beskrevet i faktura fra avfallsaktør uten at det er sjekket ut at det er den samme koden som avfallsaktør har meldt til Norbas.

9. Andre forhold

Sandes Garn AS produserer strikkegarn. De kjøper ull fra norske og utenlandske leverandører. Virksomheten har rundt 100 ansatte hvorav 65 i produksjon. De har 2 skift.

Tillatelsen er basert på årlig produksjon av 1650 tonn garn og vasking av 1200 tonn råull. I egenrapporten for 2011 er det rapportert 615 tonn produsert garn og tonn 215 tonn vasket råull.

Kandidatlistestoff

I følge opplysninger i Produktregisteret bruker Sandnes Garn AS et kjemikalie, Foryl 197, som inneholder et kandidatliste stoff. Kjemikalier med kandidatlistestoff bør vurderes substituert.

Sikkerhetsdatablader (SDS):

Virksomheten har noen sikkerhetsdatabladene som er eldre enn 2008.

REACH

Under revisjonen ble Klif sjekklister REACH 2012 gjennomgått. Virksomheten er en etterfølgende bruker av kjemikalier. De framstiller ikke rene stoffer og importerer heller ikke stoffer eller stoffblandinger fra land utenfor EU/EØS.

10. Gjennomføring

Revisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Utveksling av informasjon i brev og e-post i forkant av revisjonen
- Åpningsmøte 4. desember 2012 med informasjon fra Klima- og forurensningsdirektoratet om gjennomføringen av revisjonen
- Intervjuer og verifikasjoner 4. og 5. desember 2012:
 - o se vedlegg 1 for oversikt over deltakere
 - o befaring i alle avdelinger i anlegget og underetasje der målestasjon er lokalisert
- Avsluttende møte 5. desember 2012: Oppsummering med presentasjon av resultatene.

11. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for kontrollen var:

- tillatelse datert 27.02.2012 fra Klima- og forurensningsdirektoratet
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med tilhørende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)
- korrespondanse mellom virksomheten og Klima- og forurensningsdirektoratet
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- sikkerhetsdatablader
- måleprogram
- risikovurderinger
- internkontrolldokumentasjon
- utskrifter fra Produktregisteret

Følgende informasjon ble utdelt under tilsynet:

- Forventninger til industriens utslippskontroll (2748/2012)
- PIB (2612/2010)
- Kontroll med risiko gir gevinst
- Reach 2013 (2861/2011)
- Liste over utvalgte farlige stoffer (2878/2012)
- Faresymboler til merking og klassifisering og merking i CLP
- Substitusjonsplikten (2721/2010)

VEDLEGG 1

Deltagere ved Klima- og forurensningsdirektoratets revisjon ved Sandes Garn AS, 4.-5. desember 2012

Funksjon	Åpningsmøte	Intervju	Sluttmøte
Produksjonsleder	x	x	x
Konsulent	x	x	x
Laboratorieleder	x	x	x
Elektriker	x		x
Avdelingsleder	x	x	x
Fargerassistert	x		x

Klima- og forurensningsdirektoratets revisjonsgruppe:

Britt Endre, revisjonsleder

Gro Hagen, revisor